

Evig tillväxt – en praktisk omöjlighet

Tänk dig att du säljer alla dina tillgångar och sedan konsumerar upp de pengar du tjänat på affären. Du har kul till en början men när pengarna tagit slut är det inte lika kul. Den nationalekonomiska modell som lärs ut vid högskolorna bygger på teorier som Adam Smith författade på 1700-talet. Enligt dessa teorier så strävar alla människor efter maximal tillfredsställelse av sina materiella behov. Varor och tjänster vandrar i ett slutet system mellan producent och konsument samt att olika typer av resurser förutsätts vara helt utbytbara.

Nationalräkenskaperna redovisas i termen BNP, ett mått som redovisar summan av alla ekonomiska transaktioner i ett land, oavsett kvalitet och inriktning. Problemet med fokuset på BNP är att statistiken inte tar hänsyn till hur naturkapitalet utvecklas. Ett land kan tömmas på sina naturtillgångar såsom utvinnbara metaller och fiskbestånd samt få sina skogar kalhuggna, ändå uppvisas en positiv utveckling i form av BNP. De oundgängliga tjänster som ekosystemen utför gratis åt oss såsom filtrering av färskvatten och pollinering av grödor och fruktträd finns inte heller redovisade i BNP. Genom att allt intresse i politiska debatten fokuserar på BNP, som enbart redovisar hur transaktionerna i ekonomin utvecklas, blir det otydligt för oss vad som verkligen händer. All vår konsumtion av varor och tjänster bygger på bidrag från naturen men inga försök görs av våra ekonomer att värdera hur naturkapitalet påverkas av våra handlingar. Ekonomiutbildningen behöver kompletteras med ämnen som biologi, ekologi och energisystem för att våra ekonomer skall ges insikter om naturens fundamentala betydelse för all ekonomisk verksamhet. Forskarna Herman Daly och John Cobb har tagit fram ett index för hållbar ekonomisk välfärd där aktiviteter som är negativa för utvecklingen t.ex. olyckor, miljöförstöring, skövlad natur lagts som minusposter för BNP och aktiviteter som är positiva för ekonomin (men som idag inte inräknas i BNP) räknas som plusposter.

Håkan Nihlman
Ordförande Håbo Naturskyddsförening